

HÁJEK

prosinec
2021

Naše noviny

OBSAH

■ Pozdrav

■ Kvíz

■ Program DSH

■ Zajímavosti

■ Literární dílna

■ Rozjímání

■ Povídka měsíce

■ Poradna pro vás

■ Zajímavosti

■ Info z domova

**Srdečně vítáme nové
obyvatele, kteří
nastoupili do našeho DS.**

Černá Jana,
Froňková Blažena,
Chocholoušková Jana,
Komendová Helena,
Žouželková Marie.

Zpravodaj Hájek vychází
v nákladu 200 výtisků pro potřeby
obyvatel Domova seniorů
Praha 4 Háje,
K Miličovu 734 a je neprodejný.
Na vydání spolupracují:
Romana Ifkovichová,
Danuše Tučková,
Dagmar Zavadilová, ředitelka DS,
ve spolupráci s klienty DS.

DOMOV
PRO SENIORY
HÁJE

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

- 1) Advent je začátek liturgického roku, období čtyř neděl před Štědrým dnem. Je to doba radostného očekávání příchodu Spasitele, duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání a dobročinnosti. Co znamená slovo advent?
 - a) příchod
 - b) odchod
 - c) zrození
- 2) Ludwig van Beethoven (17. prosince 1770 – 26. března 1827) byl německý hudební skladatel a klavírista. Jaký zdravotní problém výrazně poznamenal část Beethovenova života?
 - a) němota
 - b) hluchota
 - c) přišel o ruku
- 3) Kolik druhů vánočního cukroví má být na svátečním stole?
 - a) dvanáct – symbolicky na každý měsíc v roce jeden.
 - b) sedm - jako je dnů v týdnu.
 - c) žádný - přináší to smůlu.
- 4) Édith Piaf (19. prosince 1915 – 10. října 1963), vlastním jménem Édith Giovanna Gassion, byla světoznámá a oblíbená francouzská šansoniérka. Jaký pseudonym měla?
 - a) slavík
 - b) pěnkava
 - c) vrabčák
- 5) Kdo a proč házel o Štědrém večeru pantoflem ke dveřím?
 - a) Hospodář, aby zjistil, zda bude následujícího roku dobrá úroda.
 - b) Mladé dívky, aby zjistily, zda se příští rok provdají.
 - c) Mladí chlapci, aby zjistili, zda se vydají v příštím roce do světa.
- 6) Jiří Kodet (6. prosince 1937 – 25. června 2005) byl český herec. Ve filmu *Pelíšky* si zahrál Jindřicha Krause, cholerického bývalého vojáka, který nesnáší komunistický režim. Vzpomenete si, jakou budoucnost viděl v odlitém olovu?
 - a) Dávám bolševikovi rok, maximálně dva.
 - b) Dávám bolševikovi rok, maximálně tři.
 - c) Dávám bolševikovi maximálně rok.
- 7) Kdy usedaly rodiny dle tradice ke štědrovečerní večeři?
 - a) Teprve poté, kdy bylo obstaráno domácí zvířectvo.
 - b) S východem první hvězdy.
 - c) Se slunce západem.
- 8) Co je to štědrovka?
 - a) šupina
 - b) nadílka
 - c) vánočka
- 9) Alžběta Bavorská (24. prosince 1837 – 10. září 1898), byla bavorská princezna z rodu Wittelsbachů a po svém sňatku s Františkem Josefem rakouská císařovna, česká a korunovaná uherská královna. Jakou měla přezdívku?
 - a) Růže bavorská
 - b) Sissi
 - c) Odvážná matka
- 10) Jaké dary přinesli tři králové Ježíškovi?
 - a) zlato, kadidlo, ovci
 - b) zlato, myrhu, víno
 - c) zlato, kadidlo a myrhu

Vážení čtenáři a luštitelé,
na otázky z listopadového kvízu
odpovědělo 37 čtenářů.

Deset správných odpovědí měli:
Ilona Bednářová, Jan Sedlmayer,
Věra Adamcová, Marie Černohorská,
Hana Moravová, Team A2,
Team A3 a Team B1.

Devět správných odpovědí měli:
Irena Krátká, Růžena Leinerová,
Danuše Měšťanová a 1 anonym.

Osm správných odpovědí měly:
Danuše Hrubá, Jarmila Limbergová
a Ludmila Lukavcová.

GRATULUJEME!!!

Nejvíce vás potrápily otázky
č. 6. a č. 7.

Důležitá informace: vyplněné kvízy
je nutné vhodit do schránky na
oddělení A0 nejpozději do 20.
v daném měsíci. Později vhozené
kvízy už nemohou být započítány
a uvedeny v časopisu *Hájek*, a to
z důvodu uzávěrky a tisku časopisu.

Zde si můžete přecíst správné
odpovědi.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

- 1) b – Dědova mísa
- 2) c – 1620
- 3) b – Jana Petru
- 4) a - z Albertova přes Vyšehrad
na Národní třídu.
- 5) b – Máj
- 6) c – 50 Kč
- 7) a - František I. Štěpán Lotrinský
- 8) b – Byli jednou dva písaři
- 9) a - úrodný rok nato bývá.
- 10) c – Jiří Adamíra

PROGRAM DS HÁJE

Pondělí 14:00 SÁL
FILMOVÝ KLUB

V zimním období každé pondělí místo vycházek do lesa.

1. 12. středa 10:00 SÁL
DŮVĚRNÍCI

Setkání zástupců obyvatel s vedením domova.

8. 12. středa 16:00 GALERIE
ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU
*Vystoupí děti z MŠ Křejského a paní Hana Moravová
přednese báseň Jana Nerudy Balada o polce.*

14. 12. úterý 10:00 SÁL
CIRKUS SENIOR
Přijďte si zkusit zažonglovat a užít si příjemnou hodinu, tentokrát s Adamem.

15. 12. středa 13:00 SÁL
VÁNOČNÍ JARMARK
*Srdečně vás zveme na další „Vánoční jarmark“. Opět si budete moci zakoupit
výrobky našich obyvatel, které vznikly v rámci klubové činnosti.*

16. 12. čtvrtek 10:00 ERGOTERAPIE
BÁBOVKY
Oslava prosincových narozenin našich obyvatel.

17. 12. pátek 10:00 SÁL
VICTORY
Tradiční setkání se členy křesťanského společenství.

21. 12. úterý 14:00 SÁL
KAPRALOVA QUARTET
*Smyčcové kvarteto, které nese jméno Vítězslavy Kaprálové, vzniklo v roce 1995.
Kvarteto má v repertoáru díla klasická i romantická.*

22. 12. středa 14:00 SÁL
VÁNOČNÍ PÁSMO ČLENŮ LITERÁRNÍ DÍLNY
Napsali a účinkují členky a členové Literární dílny.

29. 12. středa 14:00 SÁL
SILVESTROVSKÁ VESELICE
Společné rozloučení s rokem 2021. Můžete se těšit na tradiční soutěže a tombolu.

pořádá Domov pro seniory Háje
pořádá aktivizační úsek
pořádá Církev bratrská

Muzikoterapie – jako vždy krásně strávené dopoledne, tentokrát i s tancem.

Kulinářský klub – tentokrát se nám moučník mimořádně povedl.

Přednáška o Africe s Mgr. Petrem Peniškou.

Zpívání s klavírem – krásně strávené odpoledne s pány Erikem Bezdíčkem a Václavem Vedralem.

Denní stacionář Parkinson

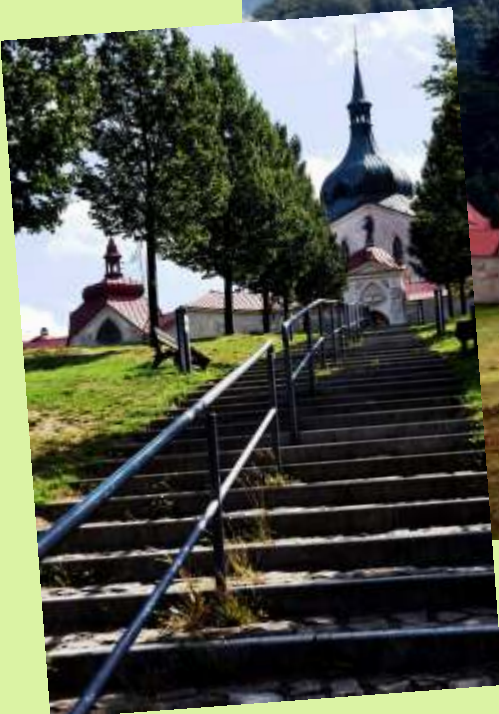
Vážení čtenáři, ráda bych do Hájku taky opět přispěla nějakými řádky, co je u nás ve stacionáři nového. S velkým potěšením musím říct, že přírůstek nových klientů je od května tohoto roku, kdy jsme znovu otevřeli stacionář, velmi nadprůměrný, což nás samozřejmě těší. Zároveň to ale asi svědčí i o tom, že ta nelehká doba uzavření a izolace nejspíš ztížila mnoha lidem a rodinám životní situaci, kdy potřebují teď více pomoci a proto se obrací i na nás.

Nicméně jsme rádi za každý den, kdy můžeme fungovat a být tu pro naše klienty. Proto jsme si i nadále s nadějí, že nás opět nezavrou, naplánovali v polovině prosince opět menší vánoční besídku pro naše klienty (a snad i nějaké jejich příbuzné). Je to vždy příjemné zakončení roku, kdy se sejdou i klienti, kteří se jinak nemají možnost moc vídat. Zároveň se naladíme vánočními koledami na nadcházející předvánoční atmosféru a ochutnáme snad i nějaké cukroví z vlastní výroby doladěné vánočními ozdobami, také z ruční výroby našich klientů.

Přeji všem krásné předvánoční období a Vánoce, ve zdraví a klidu a pohodě se svými blízkými.

Lucie Holušová, vedoucí stacionáře

STŘEDOMOŘSKÉ OSTROVY - 12. díl

Sicílie

Sicílie je autonomní region Itálie na stejnojmenném největším ostrově ve Středozemním moři Sicílii a okolních malých ostrovech. Před sjednocením Itálie v 19. století byla oblast součástí Království obojí Sicílie. Má rozlohu 25 703 km², 5 miliónů obyvatel a dělí se na 9 provincií. Hlavním městem je Palermo. Kromě italštiny se v oblasti mluví i sicištinou. Autonomní region zahrnuje hlavní ostrov Sicílie, který tvoří 98,9 % jeho rozlohy, a okolní ostrovy. Oblast je jednou ze seizmicky nejaktivnějších v Evropě. Nejvyšší horou je Etna na hlavním ostrově (3 357 metrů), která je zároveň nejvyšší činnou sopkou evropského kontinentu. Sopečného původu jsou i Liparské ostrovy v Tyrhénském moři, které patří k metropolitnímu městu Messina. Z těchto sedmi ostrovů jsou dosud aktivními sopkami Stromboli a Vulcano.

Literární dílna

Voda se latinsky řekne aqua. V přeneseném smyslu znamená potok, řeku, jezero, déšť, slzy, vodstvo vůbec. Téma vody nás v nejrůznějších podobách provází v literárním kroužku celý podzim. Nejinak je tomu i v posledním čísle Hájku roku 2021.

Voda

Na počátku stvořil Bůh nebe i zem. Země byla pustá a prázdná a nad propastmi tůní byla tma. Ale nad vodami se vznášel duch Boží. Bůh řekl: „Buď klenba uprostřed vod a odděluj vody od vod.“ Učinil klenbu a oddělil vody pod klenbou od vod nad klenbou. Klenbu nazval Bůh nebem. Byl večer a bylo jitro, den druhý. I řekl Bůh: „Nahromadte se, vody, pod nebem na jedno místo a ukaž se souš.“ Souš nazval Bůh zemí a nahromaděné vody moři. Viděl, že je to dobré.

Při slovu voda vidím před sebou Genezaretské jezero. Mohutnou plochu sladkovodního jezera 200 metrů pod hladinou moře. V jezeře se stále mírně se vzdouvajícími vlnami je průzračná voda. V krajině pouští je Genezaretské jezero s mírnými svahy kopců okolo opravdovou zaslíbenou zemí.

Děti si stěžovaly: „Už zase prší a my si nemůžeme venku hrát.“ Matka jim odpověděla: „Děti, vždyť nám prší život. Ano! Voda je život.“

V Mnichovicích pod lesem Budíkov byla studánka s průzračnou vodou. Universitní profesor Velenovský určil, že studánka je mírně radioaktivní. U studánky byl na stromě zavěšený obrázek Panny Marie a my jako děti jsme trhaly luční kvítí a dávaly je za obrázek.

Malý pramínek vytékající ze studánky se vléval do potoka pramenícího v náhorní rovině nad Mnichovicemi. Potok protékal lesíkem, kde zurčel přes kameny a poté protékal loukami až k Zittovu mlýnu, který je dnes chráněnou památkou. Voda v potoce byla čistá, takže v něm chlapci chytali raky. Přes potok stával starý, krásný, kamenný most a uprostřed městečka stávala stará panská hospoda s velkým dvorem pro povozy. Vždycky si představuji, jak v dřívějších dobách pili koně při odpočinku vodu z Mnichovického potoka.

Mnichovický potok se u Zlenic vlévá do Sázavy, Sázava se u Davle vlévá do Vltavy, Vltava se u Mělníka vlévá do Labe, Labe se u Hamburku vlévá do Severního moře, Severní moře je kanálem La Manche spojené s Atlantickým oceánem. A od Atlantiku k nám proudí vlhký vzduch, voda blahodárně zavlažující zemi a napájející prameny vod.

Při přeletu z Evropy do Ameriky vidíme pod sebou majestát Atlantického oceánu. Mohutné, vzdouvající

se vlny jsou ve slunci ozářeny jeho svitem a třpytí se. Tomuto gigantickému, jakoby bezbřehému kolosu vody je vymezen pevný řád a náhle se v tomto úchvatném, strhujícím pohledu na nekonečnou mořskou hladinu objeví země. Jakou radost z objevení pobřeží Kanady museli mít Pilgrim Fathers, poutníci vyplouvající z Irska a hledající asyl v Americe. A při přeletu Atlantiku z Ameriky do Evropy, při přeletu přes mohutné vzdouvající se vlny vod, se objeví pevnina, francouzské pobřeží, Anglie a Irsko. Je to velká radost z návratu do naší staré, dobré Evropy.

Můj životní zážitek byl přejezd lodí z evropské pevniny přes kanál La Manche do Anglie. Stála jsem na přídi lodě a sledovala, jak se z dálky pozvolna přibližuje starobylý hrad na skále. Anglie, země velikého anglického světce Thomase Becketa, žijícího ve 12. století, o němž byl natočen pro mne nezapomenutelný film Becket. Země anglické královny Alžběty I., Anglie prožívající rozmach ekonomický a význam politický. A veliký rozkvět kulturní. Země, která přijala Stabat Mater Antonína Dvořáka s ojediněle strhujícím ohlasem a tím otevřela Dvořákovi cestu do kulturního světa. Stále více jsem se blížila k hradu na skále. K Anglii, zemi obklopené vodami, jež umožnila asyl mnoha tisícům lidí, a vzdávala jsem hold anglickému království. **L.Š.**

Déšť

Dnes budu psát netradičně. O dešti slzí vyplakaných, a možná zbytečně, možná, že ne. Neboť se říká pořádně se vypláče, uleví se ti. A dívkám se zase říká, vždyť pláčeš do krásy. Také se říká, že slzy dostanou ven škodlivé látky z těla a poté se cítí velká úleva. Také se zpívá v jedné písni, kdyby sis oči vyplakala, nikomu tím nepomůžeš, život půjde dál.

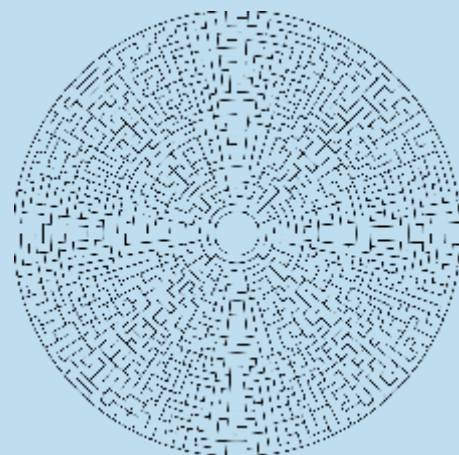
Nyní je čas podzimní a blíží se čas dušiček a také vzpomínek a smutnění a při tom také nějaká ta slzička ukápe, poté přijdou slzavé vánoční svátky.

Ale obraťme list, nepláče se jen při chmurách, ale pláč může doprovázet i velká radost – při narození dítěte, při svatebním veselí, při slavnostních příležitostech, a také na jaře: všechno je nové, listí je zelené, spousta květů, nová mláďátka, ráno krásně brzo prozpěvují ptáčky, no řeknete, radost uronit slzičku. A tak může být i déšť ze slzí stvořený a veselý. **I.B.**

S koncem roku ale přišlo i další téma – Labyrint.

Labyrint

Co je labyrint? Složitá struktura, vytvořená tak, aby z ní nebylo lehké najít cestu ven. Obsahuje do středu pouze jednu cestu. Tato cesta symbolizuje vznik, komplikovanost i rozmanitost života. Střed symbolizuje smrt a znovuzrození. Labyrinty mají různé podoby. Jsou kamenné, rostlinné, světelné, číselné, a mnoho jiných. Labyrint krétský je nejslavnější. Je znám z mýtů a pověstí. Mínótauros se narodil spojením bílého býka a krétské královny Pásifaé. Byl bestie s lidským tělem a býčí hlavou. Lidé mu museli každý rok obětovat sedm mladíků a sedm dívek. Král Mínós nechal vybudovat labyrint, ve kterém Mínótaura navěky ukryl. Ten skončil

smrtí. Nestvůru zabil Théseus.

Také v Čechách je známý zámecký park zámku Loučeň. Je zde dvanáct labyrintů a bludišť. Kamenný labyrint má být nejvíce nabitý energií. Je to dílo, které nemá obdoby v Čechách ani v Evropě. Tento klenot se nachází od Prahy asi sedmdesát kilometrů, tedy hodinu cesty autem.

Knihu s názvem Labyrint světa a ráj srdce napsal v 17. století proslulý Jan Amos Komenský. Satirický pohled na společnost. Zkušenost života a ve svém srdci se obrací k Bohu.

Labyrintem je možno nazvat cestu vlastním životem. Cestu putování, vzpomínek, bloudění i návratů. Také já si myslím, že jsem prošel a procházím labyrinty. Některý je krátký. Jiný dlouhý a složitý. Vždy nacházím cestu ven a vstupuji do nového.

Můj první labyrint života se týká platonické lásky. Bylo mi tehdy čtrnáct let. Nastoupil jsem po základní škole do Lesnického odborného učiliště. Mimo odborných předmětů byla v rámci výuky češtiny i literatura. Začala první hodina. Do třídy byla uvedena učitelka. Dech se zastavil, hlava zatočila a já se zamiloval. Byla krásná. Hnědé vlasy, zelené oči, milý tajemný úsměv. Vkusný oděv doplňoval její postavu. Hlavou mi projelo: Bohyně krásy a lásky. Byla to Afrodité. Bylo to blouznivé zamilování. Těšil jsem se na další hodiny literatury. Dlouho jsem v tomto snivém rozpoložení nebyl. Asi ve třetí nebo čtvrté hodině výuky krásná Afrodité pravila: „Musím se vám, hoši, řádně představit. Jmenuji se Kristýna, bude mi dvacet čtyři let. Mám partnera a budu se vdávat. Zde budu učit jen tento rok. Říkám vám to proto, aby si někteří z vás nedělali zbytečné iluze.“ - Zklamání jsem přežil. Brána u labyrintu se otevřela a já začal hledat nové labyrinty lásky. Jiné Afrodité, Venuše a podobné krásy.

Po mnoha letech jdu ve městě Teplice parkem. Moji pozornost upoutala zajímavá žena. Byla to moje bývalá Afrodité, moje Venuše. Byla stále krásná. Poznala i ona mne. Kolem zářících očí mírné vrásky. Upravená. Úsměv stále mile záhadný. Šli jsme si sednout do kavárny. Povídali si a já se přiznal k mému poblouznění. Usmála se a řekla, já to tušila. Ten můj projev patřil hlavně tobě. Ty Romeo. Přesto, že se tak labyrint uzavřel, rád na ni vzpomínám. I labyrint má své tajemství.

Pozdější cesta labyrintem života nebyla a není tak snadná. Přišla opravdová láska. Láska na celý život. Ani tato láska nevede jen krásnými cestami. Někdy zářivě krásná, posléze šedá, tmavá ulička i bouře. Pak znovu jasné nebe plné slunce či hvězdná noc plná lásky.

Vím, o čem píš. Jsem více než šedesát let ženatý s jednou ženou. Mohu říci, že šťastně. Cesta labyrintem byla i méně radostná. Někdy jsem klopýtal i bloudil. Žena však byla dobrým průvodcem. Věděla, jak mě ze slepých nebo černých uliček vrátit na správný směr. Byla chytrá a moudrá, a proto si jí vážím.

V pokročilém věku jsme vzhledem ke stáří a nemocem opustili místo, kde jsme prožili podstatnou část života. Přišli jsme do nových poměrů. Štěstí se od nás začalo vzdalovat. Nebyli jsme vůbec na dobré cestě. Nevěděli, co dělat a kudy dál. Hledali jsme nový pěkný a dobrý domov. Podali jsme několik žádostí do domovů seniorů. Obloha nad námi byla stále černější.

Zazvonil telefon. Po pozdravu jsem byl osloven: „Máte-li ještě zájem, můžete nastoupit za daných podmínek do našeho domova pro seniory v Praze Hájích.“

Vyšlo slunce, obloha byla modrá. Vrátila se chuť do života. Během týdne jsme vyřídili potřebné náležitosti. Nastoupili jsme do nového života. Našli novou cestu. Jsme opět šťastni jako tehdy v Krušných horách. Dobře víme, že i tato cesta jednou skončí.

Brána z labyrintu života se otevře a my vyjdeme ven a nebude cesty zpět. Tak musí projít všichni, kteří labyrintem putovali. Souhlasíme a myslíme, že je to tak spravedlivé. Otevře se nový labyrint pro další poutníky. **K.P.**

Drazí přátelé,

přichází do života, každého z nás, doba adventní, doba příprav na svátky vánoční.

Většina lidí nakupuje dárky pro své blízké, ale také uklízí, provádí takový generální úklid. Jistě je to nesmírně důležité, ale také je potřeba udělat důležitý úklid v té

rovině duchovní. Zamyslet se tak trochu nad svým životem. Odpustit těm, kteří

nám nějak ublížili. Znovu navázat kontakt s těmi, kteří s námi nemluví, nebo se na

nás zlobí. Ale také poděkovat těm, kteří nás mají rádi. A nezapomenout ani na ty

naše blízké, kteří nejsou již mezi námi. Poděkovat jim, vzpomenout si na všechno

krásné, co jsme s nimi prožili. A potom jistě budou i ty dny vánoční krásnější,

milejší, neboť naše nitro bude v pohodě, v klidu, v hezké atmosféře vánočních

koled, vánočního zpěvu. Zpěv, poezie, to patří k těmto nádherným svátkům.

Mnohé písně jsou nejen krásné, pokud se zpívají, ale jsou také inspirací

k zamyšlení, neboť nám dávají naději do toho našeho pozemského putování. Jednu

takovou píseň vám chci představit. - Pojdte všichni k jesličkám, do Betléma spějte,

Spasitel dnes přišel k vám, díky jemu vzdejte! Vítej nám, vítej nám, dítě nebes krásy, světlo všem

končinám, vzešlo světlo spásy. Do jesliček položen, v nebi trůn má zlatý, v chudobě ač narozen, je Bůh

nejvyšší svatý. Vítej nám... Všechno Pána velebí, andělů sbor jásá. Sláva Bohu na nebi, lidstvu přišla

spása. Vítej nám... - Naše píseň začíná slovy: Pojdte všichni k jesličkám, do Betléma spějte... Výraz jesle

označuje žebřinku na seno, tzn. žebřík, za kterým se dobytku dává krmivo. Pokud v Bibli čteme ve

vánočním příběhu o jeslích, pak ovšem nesmíme myslet na tuto žebřinku, nýbrž na žlab zhotovený

z drobných kamenů a malty. Dříví bylo v Orientě vzácnou surovinou. Podobné žlaby na krmivo najdeme

také na našem venkově. Do vánočních betlémů stavíme spíše dřevěné jesle, jaké budují hajní pro

krmení lesní zvěře. Jesle s betlémskou scénérií prvně postavil sv. František z Assisi roku 1223 k oslavě

Ježíšova narození. Jistě všichni známe význam slova jesle také jako opatrovnu pro nejmenší děti.

Myšlenku založit takové jesle měl francouzský filantrop F. Merbeau. První jesle zřídil roku 1844 v Paříži.

Pochopil, že nový způsob výroby, kdy rodiče už nepracují doma, nýbrž musí docházet do továren,

vyžaduje speciální péči o ty nejmenší, kteří jsou ještě odkázáni na pomoc druhých. K názvu jesle ho

vedla inspirace betlémských jeslí, kde malý Ježíšek je také odkázán na pomoc druhých. Když se Ježíš

narodil, ukázal se anděl (posel dobrých zpráv), aby to oznámil pastýřům. S andělem se pak zjevilo

mnoho nebeských zástupců, které chválily Boha: „Slávu na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré

vůle.“ - Toto poselství chce zdůraznit Boží lásku, kterou Bůh v narozeném Dítěti zjevil všem lidem,

každému z nás. Nikdo není vyloučen z Boží lásky, Bůh miluje každého člověka, jen hřích, zlo je mu

odpuzující. Proto jsou Vánoce svátky dobra a lásky.

Přeji vám všem krásné a milé svátky vánoční. Zář betlémské naděje do vašich životů.

Váš jáhen Pavel Urban

Rozloučili jsme se:

Chleboun Přemysl Ing., Procházková Věra.

V roce 1941 vyšel román Eduarda Basse Cirkus Humberto, odehrávající se v cirkusovém prostředí. Zachycuje vývoj cirkusu Humberto od 60. let 19. století až po 20. léta 20. století, tedy čtyři generace cirkusáků. Podle románu vznikl stejnojmenný tv seriál z roku 1988. Název fiktivního cirkusu v roce 1951 převzal skutečný cirkus.

7.12.1941 zaútočili Japonci proti námořní základně USA **Pearl Harbor** na Havajských ostrovech. Cílem překvapivého nedělního útoku bylo vyřazení amerického tichomořského loďstva v rámci expanze Japonska do zámořských držav Spojeného království, Nizozemska a USA. V přístavu bylo potopeno nebo poškozeno osm bitevních lodí, tři křižníky, tři torpédoborce, cvičná loď a minonoska. Japoncům se ale nepodařilo zničit žádnou americkou letadlovou loď, všechny byly v době útoku mimo přístav. Také přístavní zařízení včetně loděnic a nádrží paliva zůstalo téměř nepoškozeno, a tak Pearl Harbor dál sloužil jako námořní základna. Důsledkem útoku byl vstup USA do druhé světové války na straně spojenců a vyhlášení války Japonsku následující den. 11.12. 1941 vyhlásily válku Spojeným státům Německo a Itálie.

9.12.1971 jmenoval prezident republiky Ludvík Svoboda novou federální vládu vedenou Lubomírem Štrougalem. Ve funkci prvního tajemníka KSČ a skutečným majitelem moci byl v té době už od dubna 1969 Gustáv Husák, který nahradil Alexandra Dubčeka ve funkci prvního tajemníka KSČ. V květnu 1971 se Husák stal generálním tajemníkem KSČ a v této funkci setrval až do prosince 1987. Normalizaci ve všech oblastech veřejného života už nic nemohlo zabránit. V jejím rámci byly ve všech odvětvích provedeny rozsáhlé personální čistky, vedoucí posty politiky i hospodářství mohli zastávat především ti, kdož označili invazi v srpnu 1968 za bratrskou pomoc, odsoudili reformní snahy pražského jara a aspoň formálně vyjádřili podporu normalizačnímu vedení KSČ.

20.12.1971 byla založena organizace Lékaři bez hranic. Je to je sekulární humanitární nezisková organizace, která se zaměřuje na poskytování zdravotní péče obětem přírodních katastrof, válečných konfliktů, epidemií či vyloučení ze zdravotní péče. Organizace je ve světě známá pod francouzskou zkratkou „MSF“ (Médecins Sans Frontières). Organizaci „Lékaři bez hranic“ založila skupina francouzských lékařů a novinářů, přesvědčených, že každý člověk má právo na krizovou lékařskou pomoc bez ohledu na rasu, náboženské vyznání či politické přesvědčení, a že potřeby člověka jsou nadřazeny hranicím země. Dnes jsou Lékaři bez hranic celosvětovým hnutím, jehož jádro tvoří 24 členských asociací. Formální ústředí sídlí v Ženevě. Lékaři bez hranic v České republice byli založeni v roce 2006. Působí v Česku a v mnoha zahraničních misích v akutních krizových situacích. Lékaři bez hranic získali v roce 1999 Nobelovu cenu míru.

26.12.1991 oficiálně zanikl Svaz sovětských socialistických republik. Generální tajemník KSSS Michail Gorbačov jako odpověď na narůstající množství problémů zahájil ve druhé polovině 80. let program tzv. perestrojky a demokratizace. Staženo bylo i vojsko z Afghánistánu. V roce 1988 Gorbačov veřejně odmítl Brežněvovu doktrínu, omezující suverenitu jednotlivých států východního bloku, čímž dal najevo, že Sovětský svaz nebude do dění v nich nijak zasahovat. Na přelomu 80. a 90. let se SSSR začal rozpadat. Nejprve vyhlásily samostatnost státy Litva, Lotyšsko a Estonsko, které své členství v SSSR považovaly za okupaci. Dalších 12 svazových republik utvořilo nástupnickou organizaci Společenství nezávislých států. Rozpad SSSR zatřásl s rovnováhou sil ve světě. Z bipolárního světa rozděleného na východní a západní zbyly jako poslední supervelmoc Spojené státy americké.

V prosinci 1991 dosáhla kumulativní míra inflace v České republice 56,6 % oproti roku 1990. K inflaci dochází při zdražování, které se projevuje rostoucí cenou jídla, bydlení a dalšího zboží. Inflace se projevuje jako pokles kupní síly peněžní jednotky. Inflaci dobře znali již staří Římané. Římský svět postihla v době pozdního císařství, tedy před zánikem Západořímské říše, kdy se s její pomocí vláda pokoušela financovat své rostoucí výdaje. Velká hyperinflace vypukla v Německu po první světové válce. Peníze ztrácely hodnotu ze dne na den, na vrcholu inflace se jeden dolar rovnal 4,2 bilionům výmarských marek. Hospodářství se hroutilo a lidé začali pozorněji naslouchat hlasu demagogů, kteří slibovali návrat předválečné prosperity.

Zapomenuté zvyky silvestra a Nového roku

Pro ty, kdo nemusí plnit poslední pracovní povinnosti v roce, začíná silvestr už ráno. Teprve až odpoledne znamená pro všechny začátek oslav, setkání s blízkými i přáteli, návštěvy, procházky, rodinnou pohodu, a také – zvyky a tradice, které k silvestru a navazujícímu Novému roku patří. Loučení se starým rokem může každý pojmout, jak se mu zlíbí, proto vám pro inspiraci nebo alespoň pro připomenutí přinášíme zajímavé obyčeje. A to nejen z našich luhů a hájů. Proč se silvestr vůbec slaví? Přesněji by se mělo říci, že se dle historických pramenů slaví Nový rok – ten však nebyl v jednotlivých epochách jednotný, slavil se jak 31. prosince (tedy na konci gregoriánského kalendáře), tak třeba ve starém Řecku to bylo v den zimní rovnodennosti, v Mezopotámii zase při příležitosti jarní rovnodennosti.

Oslavy silvestra

Současné oslavy ale mají kořeny v křesťanství, konkrétně se v tento den připomíná papež Silvestr I. Ten byl hlavou církve v době, kdy skončilo pronásledování křesťanů a započal tak nový věk. Ještě předtím se oslavy Nového roku konaly v červnu, ty však byly považovány za pohanský zvyk a byly zrušeny. Historie je bohatá, a proto existuje nespočet pověstí, pověr a tradic spjatých s tímto dnem. Na venkově se vždy jednalo o velkou událost a v současnosti jsou vesničky také posledním místem, kde se jakési zvyky ještě snaží udržovat.

SILVESTR

- Ve dnech před silvestrem by měly proběhnout přípravy na následující rok: tedy úklid, převléct povlečení, vytrít, vyprat a pozor – na Nový rok pak nesmí hospodyňkám zůstat prádlo na šňůře. Dle pověr by to přivolalo smrt někoho blízkého. Stejně tak by se i smetí mělo mést do koutu, aby se nikdo nevymetl ven. Záleželo však region od regionu, protože na jiném území už byly zase domácí práce nežádoucí – např. věšení prádla mohlo symbolizovat pozdější oběšení.
- Člen rodiny, který nejdéle vyspával, byl na silvestra vystaven posměchu.
- Silvestru se také říkalo „Babí den,“ protože po staveních chodily takzvané Ometačky – chudé ženy, které ometaly plotny, aby na ně nesedlo neštěstí a dobře hořely. Za to očekávaly almužnu nebo jídlo – chléb, klobásu, slaninu, ale třeba i pálenku.
- Tradice silvestrovských veselí začala až po 2. světové válce. Do té doby totiž byly zábavy zakázané až do Tří králů.
- Poslední noc v roce má mít magickou moc: co si vysníte, to by se mělo splnit.
- Zvykem bylo také jíst o půlnoci ovar a křen s jablky.

Nový rok

- Notoricky známou je hláška „Jak na Nový rok, tak po celý rok;“ méně známé už je „Starý rok dožit, nový přežít!“
- V dřívějších dobách byly na Nový rok obdarovávání čeledíni a děvečky, případně děti.
- Nedělalo se nic nepříjemného.

V současnosti je Nový rok dnem, kdy se sejde celá rodina u bohatého oběda a přesně tak by to mělo být i po zbytek roku. K příchodu nového roku si můžete připravit škvarkovou pomazánku, my si ji vyzkoušeli v našem kulinářském klubu a byla moc dobrá.

Recept:

Škvarky

- 1 natvrdo uvařené vejce
- 1 středně velká cibule
- 1 polévková lžice hořčice

Karel Čapek – Zahradníkův rok

Ilustrace Josef Čapek

Zahradníkův prosinec

Baže, teď už je všechno hotovo. Až do této doby ryl, kopal a kypřil, převracel, mrvil a vápnil, prosypával půdu rašelinou, popelem a sazemi, ořezával, sil, sázel, přesazoval, dělil, kladl do země cibulky a vyndával na zimu hlízy, kropil a proléval, sekl trávu, plel, kryl kytky chvojím nebo jim přihrnul ke krčku půdy; toto všecko dělal od února do prosince, a teprve teď, když mu zahrádka zapadla sněhem, si vzpomíná, že na něco zapomněl: podívat se na ni. Neboť vězte, že na to neměl pokdy.

Když se v létě běžel podívat na kvetoucí encián, musel se cestou zastavit, aby vytahal z trávy plevel. Když se chtěl pokochat krásou rozkvetlých delfinií, shledal, že jim musí dát hůlky. Když mu rozkvetly astry, běžel pro konev, aby je zalil. Když mu kvetl flox, vytahoval pejřavku; když mu kvetly růže, koukal, kde jim má ořezat vlky nebo potírat padlí; když mu vykvetly chryzantémy, vrhl se na ně s motykou, aby jim zkypřil slehlou půdu. Co chcete, pořád bylo co dělat; copak můžeš strčit ruce do kapes a jen tak okukovat, jak to vypadá?

Teď už je, chválabohu, všechno hotovo; ono by se dalo ještě ledacos tento; tamhle vzadu je půda jako cejn, a tu centaureu jsem chtěl vlastně přesadit, ale pokoj s vámi; už napadl sníh. Což, zahradníku, aby ses šel poprvé podívat na svou zahrádku?

Tak tohle černé, co čouhá ze sněhu, je brunátná viscária; tohle suché stéblo je modrý orlíček; tenhle chuchvalec spáleného listí je astilbe. A hleďme, tamhleto košťátko je aster ericoides, a tady, co není nic, je oranžový upolín, a tady ta hromádka sněhu je dianthus, to se rozumí, dianthus. A tamten stonek, to je asi červený řebříček.

Brr, to zebe! Člověk se ani v zimě nemůže pokochat svou zahrádkou. Nu dobře, tedy mi zatopte; nechme už zahrádku spát v lehké peřině sněhu. Je dobře myslet i na jiné věci; máme plný stůl nepřečtených knížek, i dejme se do nich; máme tolik jiných plánů a starostí, i začněmež s nimi. Jestlipak jenom jsme všechno dobře zakryli chvojím? Dali jsme dost příkrovu tritomě, nezapomněli jsme pokrýt plumbago? A kalmie by se měla zastínit nějakou větévkou; jestlipak nám nezmrzne azalka? Což když nám nevzejdou hlízky asijského pryskyřníku? V tom případě vysadíme na jejich místo... počkejme... Počkejme, na to se podíváme do některého ceníku.

Tedy zahrádka v prosinci je obsažena hlavně ve velikém množství zahradnických katalogů. Zahradník sám přezimuje pod sklem ve vytopené místnosti, zahrnut až po krček nikoliv mrvou ani chvojím, nýbrž zahradnickými ceníky a prospekty, knihami a brožurami, ve kterých se dočítá:

1. že nejcennější, nejvděčnější a naprosto nepostradatelné kytky jsou ty, které ve své zahrádce dosud nemá;

2. že všechno, co tam má, je „poněkud choulostivé“ a „rádo vymrzá“; nebo že vysadil na jednom záhonku vedle sebe kytku, „která vyžaduje vlhko“, a kytku, „kterou je nutno chránit před vlhkem“; že to, co se zvláštní pozorností vysadil do nejplnějšího slunce, si žádá „plný stín“, a vice versa;

3. že existuje tři sta sedmdesát nebo ještě více druhů květin, které „zasluhují více pozornosti“ a „neměly by scházet v žádné zahradě“; nebo které jsou aspoň „zcela nová a překvapující odrůda, daleko překonávající dosavadní výsledky“.

Z toho všeho se obyčejně zahradník v prosinci velmi zasmuší; jednak se počíná děsit, že mu na jaře nevzejde ani jedna z jeho kytek následkem mrazu nebo zapaření, vlhka, sucha, slunce a nedostatku slunce; pročez hloubá, čím tyto strašné mezery nahradí.

Za druhé shledává, že i když mu toho zajde co nejméně, nebude mít ve své zahrádce skoro žádný z těch „nejcennějších, bohatě kvetoucích, zcela nových, nepřekonatelných“ druhů, o kterých se právě dočetl v šedesáti katalozích; i toto jest zajisté nesnesitelná mezera, kterou je nutno nějak vyplnit. Tu tedy se přezimující zahradník naprosto přestává zajímat o to, co na své zahrádce má, jsa pln toho, co na ní nemá, čehož je ovšem daleko více; vrhá se na katalogy a zatrhává si v nich, co si musí objednat,

co mu proboha už nesmí na zahrádce chybět. V prvním rozběhu si zahrne čtyři sta devadesát peren, které si stůj co stůj objedná; když si je spočítá, je poněkud zchlazen a s krvácejícím srdcem počíná vyškrtávat ty, kterých se pro tentokrát zřekne. Tuto bolestnou eliminaci musí provádět ještě pětkrát, až mu zbývá už jen nějakých sto dvacet „nejkrásnějších, nejvděčnějších, nepostrádatelných“ peren, které – okřídlen pronikavou radostí – ihned objedná. „Pošlete mi je začátkem března.“ – Bože, kéž by už byl březen, myslí si přitom se zimničnou netrpělivostí.

Nuže, bůh ho oslepil; v březnu shledá, že s největší námahou najde na své zahrádce tak stěží dvě nebo tři místa, kam se dá ještě něco zasadit, a to ještě jen u plotu za keři japonských kdoulí.

Když vykonal tuto hlavní a – jak patrně – poněkud ukvapenou zimní práci, počíná se zahradník nezkrotně nudit; protože „v březnu se to začne“, počítá dny do března, a jelikož jich je příliš mnoho, odečte od nich patnáct dní, protože „někdy se to začne už v únoru“. Co platno, musí se čekat. Tu tedy se člověk zahradník vrhne na něco jiného, řekněme na sofa, pohovku nebo na chaise longue, a pokouší se o zimní spánek přírody.

Za půl hodiny vyletí z této rovnovážné polohy, inspirován novou myšlenkou. Květináče! Vždyť je možno pěstovat kytky v květináčích! Rázem se mu zjeví houští palem a latanií, dracén a tradescancií, asparágů, klivií, aspidister, citlivek a begonií v celé své tropické kráse; a mezi nimi, víme, pokvete nějaká ta urychlená primule a hyacint a brambořík; z předsíně uděláme rovníkovou džungli, po schodech budou splývat visuté úponky a do oken dáme kytky, které pokvetou jako blázni. Tu tedy člověk zahradník vrhne rychlý pohled kolem sebe; nevidí už pokoj, který obývá, nýbrž rajský prales, který tu vytvoří, a běží k zahradníkovi za roh, aby si přinesl plnou náruč vegetačních pokladů.

Když tedy si nanese domů, co pobere, shledá: že když to dá všechno dohromady, nevypadá to nikterak jako rovníkový prales, nýbrž spíše jako menší hrnčířský krám; že nemůže nic dát do oken, protože – jak mu fanaticky tvrdí domácí ženské – okna jsou k tomu, aby se jimi větralo; že nemůže nic dát na schody, protože prý se tím nadělá svinstva a nacáká vody; že nemůže změnit svou předsíň v tropický prales, protože přes jeho úpěnlivé prosby a klnutí si ženské nedají vzít, aby tam neotvíraly oken do mrazivého vzduchu.

Tu tedy odnese člověk zahradník své poklady do sklepa, kde, jak se utěšuje, aspoň nemrzne; a zjara, rýpaje se ve vlhce půdě venku, na ně zapomene jako na smrt. Kterážto zkušenost mu nikterak nebude vadit, aby příštího prosince znovu nezkusil novými květináči předělat svůj příbytek v zimní zahradu. V tom vidíte věčný život přírody.

O životě zahradnickém

Říká se, že čas přináší růže; je to sice pravda – obvykle se musí čekat na růže do června nebo července; a pokud se vzrůstu týče, tu stačí tři roky, aby vám růže udělala už docela slušnou korunku. Daleko spíše by se mělo říkat, že čas přináší duby; nebo že čas přináší břízy. Vsadil jsem si několik břízek řka: Tady bude březový háj; a tady v tom rohu bude stát mohutný stoletý dub.

I vsadil jsem si také doubek, ale už uplynula dvě léta, a ještě pořád to není mohutný stoletý dub, a ty břízky ještě nejsou stoletým březovým hájem, ve kterém by tančily nymfy. To se rozumí, několik let ještě počkám; my zahradníci máme nesmírnou trpělivost. Mám na trávníku cedr libanonský, skoro tak veliký, jako jsem sám; podle odborných pramenů má cedr dorůst výše až 100 metrů při tloušťce 16 metrů. Nuže, chtěl bych se dočkat toho, až dosáhne předepsané výšky a tloušťky; skutečně by se slušelo, abych se toho ve zdraví dožil a tak říkajíc sklídl plod své práce. Zatím mně vyrostl o dobrých 26 cm; dobrá, počkám ještě.

Vemte si jen takovou travičku; ona sice, když ji dobře zasejete a vrabci vám ji nevyzobou, za čtrnáct dní vyrazí a za šest neděl ji už musíte pokosit, ale anglický trávník to ještě není. Známe na anglický trávník výtečný recept, jenž – podobně jako recept na worcesterskou omáčku – pochází „od anglického venkovského šlechtice“. Tomuto šlechtici pravil jeden americký miliardář: „Pane, já vám zaplatím, co chcete, když mi prozradíte, jakými prostředky se udělá tak dokonalý, tak zelený, tak hustý, tak bezvadný, tak sametový, tak stejnoměrný, tak svěží, tak nezníčitelný, zkrátka tak anglický trávník, jako je ten váš.“ – „To máte docela prosté,“ pravil na to ten anglický venkovský šlechtic. „To se musí dobře a hluboce připravit půda; musí být živná a propustná, ani kyselá, ani mastná, ani těžká, ani jalová; potom se musí dobře urovnat, aby byla jako stůl; pak zasejete travní semínko a půdu pečlivě zaválcujete; potom to denně kropíte, a když tráva vyrostne, týden co týden ji posečete, posečenou vymetete košťaty a trávník zvalcujete; musíte jej denně kropit, rosit, svažovat, stříkat čili zadržovat; a když toto budete činit tři sta let, budete mít právě tak dobrý trávník jako já.“

K tomu připočtete, že každý z nás zahradníků by chtěl a opravdu měl prakticky vyzkoušet všechny druhy růží po stránce poupat a květů, stonků a olistění, koruny a jiných vlastností; item všechny druhy tulipánů a lilií, kosatců, delfinií, karafiátů, zvonků, astilb, fialek, floxů, chryzantém, jiřin, mečíků, pivoněk, aster, primulí, anemon, orlíčků, lomikamenů, hořců, slunečnic, denivek, máků, zlatobýlů, upolínů a rozrazilů, z nichž každý má přinejmenším tucet nejlepších a nepostradatelných odrůd, variet a hybrid; k tomu nutno přičíst několik set rodů a druhů, které mají jenom tři až tucet variet; dále je nutno věnovat zvláštní pozornost rostlinám horským, vodním, vřesovitým, cibulovitým, kapradovitým a stínomilným, dřevinám a vřdizelenům; spočítám-li to vše, dostanu při velmi opatrném odhadu a tak říkajíc pro bratra jedenáct set let. Zahradník potřebuje jedenácti set let, aby vyzkoušel, pronikl a prakticky zhodnotil všechno, co mu přísluší. Laciněji to dát nemohu, ledaže bych slevil pět procent, že jste to vy a že snad nemusíte pěstovat všechno, ačkoliv to stojí za to; ale budete se muset ponáhlit a neztratit ani dne, chcete-li za tu dobu pořídit, čeho třeba. Člověk má dodělat, co začne; jste to své zahrádce povinni. Recept vám na to nedám; musíte to zkusit sami a vytrvat.

My zahradníci žijeme jaksi do budoucnosti; kvetou-li nám růže, myslíme na to, že příští rok nám pokvetou ještě líp; a za nějakých deset let bude z tohohle smrčku strom – jen kdyby už těch deset let bylo za mnou! Chtěl bych už vidět, jaké budou ty břízky za padesát let. To pravé, to nejlepší je před námi. Každý další rok přidá vzrůstu a krásy. Zaplať pánbůh, že už zase budeme o rok dál!

Příběhy z domova - Veronika Marciňová a Matěj Trojan, vaši dobrovolníci

Zdeňka Pokorná

Dnešní rozhovor se odehrává v trochu jiném duchu, než jsme s fotografem zvyklí. V pokoji nás přivítá s mírným překvapením ve tváři a přirozenou zvědavostí host našeho rozhovoru, paní Zdeňka Pokorná.

Hned na úvod nás paní Pokorná vyzpovídá od hlavy až k patě. „Jaký je náš záměr? Proč to děláme? Jaká je tematika rozhovorů?“ „Zajímáme se o váš život,“ odvětime. „Ale můj život je naprosto nezajímavý. Jsem jenom stará ženská, co vám sebere spoustu ideálů o světě.“ „To nás neodradí!“ řekneme tvrdošíjně.

Pak si paní Pokorná uhladí svoji dlouhou, za mlada jistě velice bujnou a sytě zbarvenou kštici, lehce se napřímí, že si navzájem vidíme do očí, a začne vyprávět.

„Dětství jsem prožila za první republiky. Uchovávám na tu dobu samé krásné vzpomínky. Lidé k sobě byli milejší, zdvořilejší. Je to asi z části zkresleno mýma dětskýma očima, ale byla to doba příjemná,“ povídá a vzápětí vyzkouší naše vědomosti: „Zdalipak víte, jaký svátek byl hned po Vánocích za první republiky velice oslavovaný?“ „Velikonoce?“ Tipujeme, ale není to správně. „Svátek matek,“ prozradí nám. „Ulice byly posety výzdobou a lidmi slavnostně oděnými. Ulicemi projížděly krásné alegorické vozy a všichni se veselili a chodili gratulovat jejich matkám. Byla to opravdu radostná podívaná.“ Zkončí své vyprávění a předá mi slovo.

I já se rozpovídám o svém dětství a rodičích. Až mám najednou pocit, že jsem zapoměla, kdo tu koho přišel vyzpovídat... Ale to je přece záměrem těchto rozhovorů, říkám si. Dokázat se vzájemně vyslyšet a nebát se projevit vlastní názor, a to i za cenu, že bude působit hloupě či směšně.

Poté zabrouzdáme k tématu politiky a národní historie. „V českých dějinách jsme měli dvě významné osobnosti, které posunuly náš národ k lepšímu,“ povídá paní Pokorná. „Karla IV. a Tomáše Garrigua Masaryka. Masaryk říkal, že republika potřebuje alespoň padesát let k tomu, aby se mohla udržet.“ Republika trvala pouze dvacet let, pomyslí si. Celosvětová krize, odstartovaná roku 1929 krachem na burze v New Yorku, navíc výrazně oslabila její stabilitu. V roce 1933 u nás byl více než jeden milion nezaměstnaných lidí, a s tím se Masaryk musel popasovat. Troufám si však říci, že odkaz, který po sobě zanechal, nebyl dosud ještě žádným politikem u nás překonán. Byl totiž nejen špičkový politik, nýbrž také vynikající myslitel a řečník, který v lidech vzbuzoval důvěru a respekt.

Dnes jsou podmínky pro vládnutí jiné, můžeme si říci. Avšak podle mě tato skutečnost neomlouvá jistý pokles v úrovni vykonávání politického řemesla. Ten, kdo nyní stojí v čele vlády a úřadu, modeluje zejména budoucnost našeho státu. A zda-li práci vykonal dobře, zjistíme až pohledem do minulosti.

„Tato země bude vždy oscilovat mezi dobrem a zlem. To je skutečnost, která se nemění,“ zrodí se v mysli paní Pokorné další idea.

„A kde se podle vás nacházíme v tuto chvíli?“ Zeptám se zvědavě. „Momentálně jsme někde na pomezí - není to ani dobré, ale ani zlé.“

Posléze si dovolí krátký, ale výstižný citát z básnické skladby Křest svatého Vladimíra od K. H. Borovského.

**Ale svět je pořád stejný,
lidé ho nezmění:
plivni si stokrát do moře,
ono se nezpění.**

„Pěkný citát na zamyšlení,” odpovím. „Myslíte si, tedy, že jako jedinci nezmůžeme nic?” Zeptám se mého hosta. Přistane mi velice upřímná a realistická odpověď: „Jako průměrný jedinec v této společnosti nemáme téměř žádnou šanci něco změnit. To však neznamená, že bychom se měli přestat snažit. Naopak, každý by měl dělat, co je v jeho silách.” Její názor na vlastní identitu mě také zaujal. „Nenechte se strhnout. Raději buďte hloupí, ale po svém.”

Na paní Pokorné si nejvíce cením její originality a upřímnosti, která je místy odlehčená humornými průpovídkami typu: „Nechcete si dát něco k pití? Přece tady nebudete trčet na suchu?” nebo „Ta stará bába vás zase pohoršila, co?” Ona sice tvrdí, že její život je zhora nezajímavý, my jsme však byli svědky, že opak je pravdou. Svědčí pro to například historka z roku 1950 o tom, jak ji překvapil příslušník Veřejné bezpečnosti na Wilsonově (Hlavním) nádraží, vzbudil ji uprostřed noci a chtěl po ní občanský průkaz. Ten paní Pokorná nenašla, a tak policistovi ukázala index z Karlovy univerzity, kde téhož času studovala. Tím policista zkoprněl. Myslel si totiž, kdovíjaký pól před ním leží. Jenže doba byla taková, že místa v pražských kolejích byla buď obsazena anebo rezervována pro zahraniční studenty. Její cílevědomost však byla taková, že v studiu na Karlově univerzitě pokračovala, a to i za cenu ztráty střechy nad hlavou. „Já hloupá, kdybych si tenkrát vybrala Masarykovo nádraží, měla bych klid.” Završí tuto historku s humorem paní Pokorná.

Spousta věcí se od dob komunistického režimu u nás změnila, pomyslím si. Dnes máte studium, potraviny a sociální služby jako na dlani. Naši předchůdci za nás bojovali, a úspěšně. Snaha o demokratizaci republiky však pokračuje a my mladí nesmíme usnout na vavřínech. Je totiž stále co zlepšovat.

Má předposlední otázka, jako vždy, směřuje k spokojenosti našeho hosta s životem zde, v Domově pro seniory Háje.

Odpověď je prostá a jednoduchá. „A vy byste nebyli (spokojeni)? Když máte střechu nad hlavou, teplé jídlo a cítíte se zabezpečeni...” Těší mě, že paní Pokorná, stejně jako pan Kavalír v předchozím čísle, nosí hrdě své příjmení.

Její slova mě přivádí k jedné vánoční myšlence. Důležité je umět si vážit věcí, které na první pohled vypadají obyčejně, ba dokonce někdy zcela zapomeneme, že jsou. Přijít však o ně, ocitli bychom se zase jednou v tíživé situaci, tak, jako kdysi naši předkové a předchůdci. Proto by pro nás ony „věci” měly mít významnou hodnotu.

Těchto rozhovorů si osobně velice vážím. Připodobnila bych je k výstupu na vysokou horu. Na začátku jste nervózní, jestli znáte cestu. Postupně však zjišťujete, že to není až tak obtížné, jak se zdálo, a že těch cest nahoru vede několik. Něco vám řekne: „Zahni doprava.” Tak vy zahnete a spatříte, co jste ani netušili, že se tam skrývá. Někdy třeba ztratíte stopu, ale s trochou rozumu a štěstí ji vždycky najdete. A když už je vrchol na dosah, užíváte si ony poslední metry předcházející tomu dechberoucímu výhledu a jste v neuvěření, že jste se tam dostali.

A nyní, když zažíváme vzácné chvíle po boku našeho hosta, Zdeňky Pokorné, jsme potěšeni, kolik moudrých slov zde padlo, díky kterým jsme došli k mnoha pozitivním uvědoměním. Na přání našeho hosta nebyl rozhovor nahráván, ani jinak dokumentován. Trochu jsme se s fotografem navrátili do doby před technologickou revolucí, kdy člověk spoléhal zejména na svoji paměť a představivost. Byla to pro nás příjemná změna.

Přejeme všem krásné a klidné vánoční svátky, naplněné duševní bohatostí.

Veronika Marciňová a Matěj Trojan, vaši dobrovolníci

Prosincová výročí

6.12.1941 se narodil grafik, ilustrátor a karikaturista **Vladimír Renčín** (†2017). Vystudovaný ekonom se výtvarnictvím věnoval na plný úvazek již od poloviny 60. let. Kreslil pro Dikobraz, Mladý svět, Lidové noviny, MF Dnes nebo Právo. Pracoval i pro řadu zahraničních periodik, jeho ilustrace vycházely v německých Die Zeit a GEO, v britském časopise New Scientist nebo americkém Time. Renčínovy kresby vyšly v cca třiceti knihách, na desítkách dalších knih se podílel jako ilustrátor. Jako stálý český karikaturista spolupracoval na knížkách např. s Rudolfem Křesťanem a Františkem Nepilem. Je také spoluautorem muzikálu Nejkrásnější válka a autorem příležitostné řady známek. Za sebou má víc než stovku samostatných výstav. Jako humorista originálně glosoval naši společnost, vedl k úsměvu i zamyšlení. Jeho břitký humor byl inteligentní a kultivovaný. Kdo by neznal postavičky Dlabáčka a Rambouska, z Večerníků připomeňme aspoň Zvířátka pana Krbce. V roce 2011 získal za své rozsáhlé dílo, jímž vzdoroval selským rozumem proti jakémukoliv nesmyslnému režimu a ideologii Medaili Za zásluhy.

9.12.1931 se narodil **Ladislav Smoljak** (†2010). Ladislav Smoljak byl český filmový, televizní a divadelní režisér, scenárista a herec, čelní postava Divadla Jára Cimrmana. Při přípravě mystifikačního rozhlasového pořadu Nealkoholická vinárna U pavouka v 60. letech minulého století se zrodila postava Jára Cimrmana, jejímž je Smoljak spoluautorem. Se Zdeňkem Svěrákem a Jiřím Šebánkem založili Divadlo Jára Cimrmana, Smoljak je spoluautorem všech her pro toto divadlo, byl režisérem, jako scenárista FS Barrandov spolu se Svěrákem psal filmové scénáře a některé též režíroval. Z filmů, pod nimiž je Smoljak podepsán, připomeňme Jáchyme, hoď ho do stroje, Marečku, podejte mi pero, Na samotě u lesa, Kulový blesk, Trhák, Jára Cimrman ležící spící, Rozpuštěný a vypuštěný, Kolja, Vratné lahve, a mnohé další. V Divadla Jára Cimrmana byl Ladislav Smoljak podepsán jako autor a režisér i herec prakticky pod všemi tituly. Vedle Divadla Jára Cimrmana byl činný také ve Studiu Láďa Ladislava Smoljaka (původně Studio Jára). Pro toto uskupení napsal několik her (například Hymna aneb Urfidlovačka).

12.12.2001 zemřel fotbalista **Josef Bican** (*1913). Josef „Pepi“ Bican byl proslulý česko-rakouský fotbalista a trenér, jeden z nejlepších fotbalistů 20. století. Je druhým nejlepším kanonýrem všech dob, hned za Pelém. Vstřelil 676 ligových branek a je členem Klubu ligových kanonýrů (držitel odznaku číslo 1). Celkem v oficiálních zápasech nastřílel 948 gólů. Začínal ve vídeňských klubech a většinu své kariéry působil ve Slavii Praha. Reprezentoval rodné Rakousko a Československo, jehož občanství získal až po Mistrovství světa 1938. Nicméně už od roku 1937 hrál Bican za Slávii a té zůstal věrný. V roce 1938 vyhrála Slavia tehdejší nejprestižnější mezinárodní klubovou soutěž Středoevropský pohár a Bican se stal jeho nejlepším střelcem. Po ukončení hráčské kariéry pracoval jako trenér. Vedl Slavii Praha, Liberec, Brno a Kladno. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let trénoval také v Tongerenu v Belgii. V roce 1998 po něm byla pojmenována planetka 10634 (Pepibican).

13.12.1946 se narodil **Radim Hladík**, rockový kytarista, skladatel a producent († 2016). Radim Hladík začínal v patnácti letech jako kytarista ve skupině Komety, od roku 1964 hrál v klubu Olympik, byl členem legendární beatové skupiny The Matadors. Od druhé poloviny 60. let 20. století je považován za jednoho z nejlepších českých kytaristů. Byl oceněn jako nejlepší kytarista a beatová osobnost rocku. Hladík se od počátku hudební kariéry prosazoval nejen jako interpret, ale také jako výrazná skladatelská osobnost. V roce 1968 stál u vzniku skupiny Blue Effect. Spolupracoval i s hvězdami slovenské scény- Marianem Vargou, Pavolem Hammelem a Fedorem Frešem. Vystupoval i s folkovými muzikanty. Radim Hladík spolupracoval s Pantomimou neslyšících, je autorem filmové hudby k řadě filmů, spolupracoval s rozhlasem i televizí. Poslední koncert s Blue Effectem odehrál na Střeleckém ostrově v září roku 2016. Trpěl idiopatickou plicní fibrózou, na jejíž následky téhož roku zemřel.

15.12.1931 se narodil **Evald Schorm**, divadelní a filmový režisér (†1988). Už od studií na FAMU patřil k tzv. nové vlně československého filmu (spolu s Věrou Chytilovou, Milošem Formanem, Jiřím Menzelem, Janem Němcem, Jurajem Jakubiskem, Jurajem Herzem a mnoha dalšími) a patří k nejvýraznějším uměleckým osobnostem filmu a divadla 60.let. Pro připomínku mj. filmy Každý den odvahu, Návrat ztraceného syna, Perličky na dně, Farářův konec. Jeho filmy ale po dobu normalizace

skončily v trezoru a Schorm nic točit nesměl. V 70. a 80. letech se živil divadlem. Režíroval na pražských (především v Divadle Na zábradlí – Bratři Karamazovi, Hlučná samota,) i mimopražských scénách (v 1. polovině 70. let Státní divadlo Brno, Činoherní studio v Ústí n.L.), i v zahraničí (1980 Stuttgart, 1986 Marseille, Detroit). Významná byla také jeho práce pro pražskou Laternu magiku, opusy Kouzelný cirkus, Odysseus (s hudbou Michaela Kocába). Po dvacetiletém zákazu mu byl povolen film Vlastně se nic nestalo, jehož premiéry se již nedožil. V roce 1992 mu byl in memoriam udělen Řád T.G.M. čtvrté třídy.

18.12.1931 se narodila gymnastka **Eva Bosáková** (†1991). Eva Bosáková byla česká sportovní gymnastka, olympijská vítězka a dvojnásobná mistryně světa. Na olympiádě v Melbourne v roce 1956 získala stříbro na kladině, v prostných a na bradlech skončila na čtvrtém místě. Na MS v roce 1958 jako první závodnice předvedla ve finále prostných salto vzad a za předvedenou sestavu dostala jednu ze svých dvou tam vybojovaných zlatých medailí. Vrchol její kariéry přišel v roce 1960 na olympiádě v Římě, kde získala zlato na kladině a stala se tak jedinou závodnicí, která narušila jinak 100% medailový zisk reprezentantek Sovětského svazu. Navíc v prostných skončila na čtvrtém místě, a výrazně tak pomohla československému družstvu ke stříbrným medailím. Po těchto úspěších získala také ocenění nejlepší sportovec roku ČSSR. Po ukončení závodní činnosti pracovala v Československé lední revui a posléze jako trenérka začínajících gymnastek.

18.12.1871 se narodil **Jan Kotěra**, architekt, malíř (†1923). Zakladatel moderní české architektury, urbanista, teoretik architektury, návrhář nábytku a malíř Jan Kotěra studoval na vídeňské Akademii výtvarných umění u věhlasného profesora Otto Wagnera. Ve Vídni se Kotěra seznámil s Jožem Plečnikem, Josefem Hoffmannem, Josefem Urbanem i s Adolfem Loosem. Ve studiích pokračoval na pražské UMPRUM a od roku 1910 byl profesorem AVU. Jan Kotěra působil ve Spolku výtvarných umělců Mánes a jako redaktor časopisu Volné směry. Organizoval množství výstav (Auguste Rodin, expozice českého umění na světové výstavě v Mnichově). V jeho ateliéru pracovali Otakar Novotný, Josef Gočár, Pavel Janák, Bohuslav Fuchs a Josef Štěpánek. Od pozdně secesní estetiky se posunul k „estetice pravdy“ s přiznanými konstrukcemi a neomítaným cihlovým zdívem. Ve výsledném názoru prosazoval strohý výraz, a to nejen v architektuře, ale i v návrzích nábytku, bytových doplňků nebo skla. Z vrcholného Kotěrova období pochází mj. soubor vodárenských staveb ve Vršovicích, Nuslích a Braníku. K obdivovaným pražským vilám patří také ta Kotěrova na Vinohradech. Monumentální stavbou je městské muzeum v Hradci Králové z let 1909 – 1913. Podle Kotěrova návrhu byla postavena pražská Právnická fakulta, projekt po Kotěrově smrti dokončil Ladislav Machoň. Tvář Prahy i mnoha dalších měst a míst u nás by bez Kotěrova vkladu vypadala jinak.

22.12.1941 zemřel **Karel Hašler** (*1879). Písničkář, textař, herec, scenárista, dramatik, skladatel, spisovatel, všestranný muzikant a divadelník byl v roce 1916 propuštěn pro nekázeň z Národního divadla, kde úspěšně působil od roku 1903. Už před tím ale zpíval své písně v pražských restauracích a od roku 1910 ve vlastním kabaretu Lucerna. Během první světové války jezdil se svým dalším kabaretem Rokoko po českých zemích. Po válce se vrátil ke kabaretu Lucerna, byl režisérem ve Varietě (nynější Hudební divadlo v Karlíně), krátce působil i ve vinohradském divadle. Významná byla jeho spolupráce s filmem. Za druhé světové války i přes zákaz zpíval vlastenecké a protiněmecké písně. V roce 1941 byl zřejmě na udání zatčen během natáčení filmu Městečko na dlani, kde pracoval jako umělecký poradce. Po vězení na Pankráci a v Drážďanech byl převezen do koncentračního tábora Mauthausen, kde na následky mučení 22. prosince 1941 zemřel. Film Městečko na dlani měl premiéru devět měsíců po jeho smrti a měl u diváků velký úspěch. Podle Karla Hašlera byly pojmenovány bonbony "hašlerky". Ty zůstaly dodnes, stejně jako jeho písničky: Bílý kvíteček, Po starých zámeckých schodech, Strahováček, Ta naše písnička česká a další a další. Hašlerovy písničky dosud hraje staropražská kapela Hašlerka.

27.12.1991 zemřel **Frank Towne**, tanečník a choreograf (*1912). Původním povoláním úředník studoval soukromě step, učil se z amerických hudebních filmů s Fredem Astairem a Ginger Rogersovou. Se svou ženou Annou Romlerovou se věnoval společenskému tanci a ve 30. letech 20. století patřili řadu let k evropské špičce. Po válce se stal členem tanečního souboru Karlínského hudebního divadla, poté přesídlil do pražské Alhambry, kde působil jako šéf zdejšího baletu. Kromě toho vystupoval ve Varietě Praga, jezdil s varietními programy po celé republice. Jako choreograf a pohybový poradce spolupracoval s řadou divadel a především s filmem a televizí. Pro československý tanec je nejpřínosnější jeho práce pedagogická a trenérská – vedl kurzy jazz dance, tap dance a přípravku na dětskou akrobatiku a vychoval řadu tanečníků i tanečních pedagogů. Soukromě hodiny u něj brali Karel Gott, Jiří Korn, Josef Laufer, Václav Neckář, Helena Vondráčková a mnozí další.

INFORMACE Z DOMOVA

Schůzka
důvěrníků
s vedením
domova se
uskuteční
**ve středu 1. 12.
2021 od 10:00**
v sále.

Vycházky do Milíčovského lesa – v zimě se společné vycházky konat nebudou. Místo vycházek bude každé pondělí na sále „Filmový klub“.

TANEČNÍ ODPOLEDNE 1. 12.

Přijďte se jen tak pobavit a strávit hezké odpoledne na sále od 14.00.

VÁNOČNÍ JARMARK 15. 12.

Srdečně vás zveme na další „Vánoční jarmark“. Opět si budete moci zakoupit výrobky našich obyvatel, které vznikly v rámci klubové činnosti.

SILVESTROVSKÁ VESELICE 29.12.

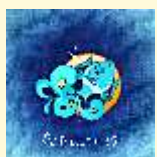
Společné rozloučení s rokem 2021. Můžete se těšit na tradiční soutěže a tombolu.

Prosinec

Kozoroh - 22. 12. – 20. 1.

Při nachlazení pijte čerstvý bylinný čaj. Pomoci vám může čaj z lípy, bezinky nebo mateřídoušky. Sladte ho medem.

Vodnář - 21. 1. – 20. 2.

Rádi byste asi učinili něco prospěšného pro svou vizáž. Naplánujte si třeba změnu šatníku, nebo novou úpravu jídelničku.

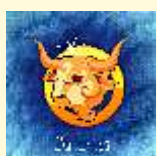
Ryby - 21. 2. – 20. 3.

Pokud jste se na podzim vyčerпали, bude nutné energii opět dobít. Dobře vám udělá aromatická koupel nebo příjemná hudba.

Beran - 21. 3. – 20. 4.

Držte si stále svou nastavenou laťku a nenechte nikoho na pochybách, že si svou dobrou náladu zasloužíte.

Býk - 21. 4. – 21. 5.

Dobrou náladu si můžete vykouzlit sami. Co takhle si před zrcadlem nahlas říct, že prosinec bude prostě super?

Blíženci - 22. 5. – 21. 6.

Vaše nálada se pomalu a jistě zlepšuje. Má to skvělý dopad na mezilidské vztahy, kde se vám hned začíná opravdu dařit.

HOROSKOPY

Rak - 22. 6. – 22. 7.

Dbejte na správné oblékání a obutí. V prosinci hrozí prochladnutí nebo nastydnutí ledvin a močového měchýře.

Lev - 23. 7. – 22. 8.

Máte šanci získat si důvěru velmi zajímavé osoby. Na oplátku i vy jí můžete něco mimořádného nabídnout.

Panna - 23. 8. – 22. 9.

Omezte přísun sladkostí na minimum. Pokud vás honí mlsná, připravte si třeba čerstvé ovoce, ořechy a semínka.

Váhy - 23. 9. – 23. 10.

Jestliže jste momentálně bez partnera, zřejmě vás čeká překvapení od vašich přátel. Někoho pro vás mají vybraného.

Štír - 24. 10. – 22. 11.

V prosinci se vám do rukou dostane nějaká kniha, budete se snažit ji přečíst najednou. Máte deficit kulturních prožitků.

Střelec - 23. 11. – 21. 12.

Čaj s medem a citronem vám udělá dobře. Pijte ho pravidelně během dne, zklidní dutiny a zlepší náladu.